

1 HƯỚNG DẪN SỬ DỤNG SÁCH GIÁO VIÊN**1.1. Cấu trúc**

SGV được biên soạn gồm 2 phần: Phần một. Hướng dẫn chung và Phần hai. Hướng dẫn dạy học các bài cụ thể.

Phần một để cập các nội dung như: I. Mục tiêu môn học; II. Giới thiệu sách Tự nhiên và Xã hội 1; III. Phương pháp và hình thức tổ chức dạy học môn Tự nhiên và Xã hội; IV. Đánh giá kết quả học tập môn Tự nhiên và Xã hội lớp 1. Phần hai là hướng dẫn dạy học các bài học cụ thể được sắp xếp theo đúng trật tự SGK Tự nhiên và Xã hội 1.

Cuốn sách Tự nhiên và Xã hội 1 nói riêng và cả ba lớp 1, 2, 3 nói chung được cấu trúc thành 2 phần với 6 chủ đề. Mỗi chủ đề bao gồm hệ thống các bài học mới và một bài ôn tập ở cuối mỗi chủ đề.

Cuốn Tự nhiên và Xã hội 1 gồm 22 bài học mới và 6 bài ôn tập như bảng sau:

Chủ đề và tên các bài học		
Chủ đề (số tiết)	Tên bài học	Số tiết
1. Gia đình (11 tiết)	1. Kể về gia đình	2
	2. Ngôi nhà của em	2
	3. Đồ dùng trong nhà	2
	4. An toàn khi sử dụng đồ dùng trong nhà	2
	5. Ôn tập chủ đề Gia đình	3
2. Trường học (11 tiết)	6. Lớp học của em	3
	7. Cùng khám phá trường học	3
	8. Cùng vui ở trường	2
	9. Ôn tập chủ đề Trường học	3

3. Cộng đồng địa phương (11 tiết)	10. Cùng khám phá quang cảnh xung quanh	2
	11. Con người nơi em sống	2
	12. Vui đón Tết	2
	13. An toàn trên đường	2
	14. Ôn tập chủ đề Cộng đồng địa phương	3
4. Thực vật và động vật (13 tiết)	15. Cây xung quanh em	3
	16. Chăm sóc và bảo vệ cây trồng	2
	17. Con vật quanh em	3
	18. Chăm sóc và bảo vệ vật nuôi	2
	19. Ôn tập chủ đề Thực vật và động vật	3
5. Con người và sức khỏe (15 tiết)	20. Cơ thể em	3
	21. Các giác quan của cơ thể	3
	22. Ăn, uống hằng ngày	2
	23. Vận động và nghỉ ngơi	2
	24. Tự bảo vệ mình	2
	25. Ôn tập chủ đề Con người và sức khỏe	3
6. Trái Đất và bầu trời (9 tiết)	26. Cùng khám phá bầu trời	3
	27. Thời tiết luôn thay đổi	3
	28. Ôn tập chủ đề Trái Đất và bầu trời	3

1.2. Sử dụng sách giáo viên hiệu quả

Định hướng chung về phương pháp giáo dục môn Tự nhiên và Xã hội được nêu tại Chương trình tổng thể, đảm bảo được các yêu cầu:

- Khai thác những kinh nghiệm, vốn sống của HS về cuộc sống xung quanh; phát huy trí tò mò khoa học, hướng đến sự phát triển các mối quan hệ tích cực của HS với môi trường tự nhiên và xã hội xung quanh;
- Tổ chức cho HS học thông qua quan sát;
- Tổ chức cho HS học thông qua trải nghiệm;
- Tổ chức cho HS học thông qua tương tác;
- Lựa chọn, phối hợp nhiều phương pháp giáo dục một cách linh hoạt, sáng tạo, phù hợp với mục tiêu, nội dung giáo dục, đối tượng HS và điều kiện cụ thể.

Phương pháp và hình thức tổ chức dạy học các bài cụ thể được trình bày trong SGK cũng tuân thủ các yêu cầu trên, đảm bảo định hướng chung. Mỗi bài học mới trong SGK được cấu trúc gồm 4 hoạt động: mở đầu, khám phá, thực hành, vận dụng, vì thế trong phần Gợi ý các bước tổ chức dạy học trong SGK cũng gồm 4 hoạt động đó. Bên cạnh đó, SGK còn có các phần: nội dung các hình, đánh giá, hướng dẫn về nhà.

Hoạt động mở đầu là hoạt động có tính chất khởi động của bài học, có vai trò tạo tâm thế, hứng thú cho HS bước vào bài học. Ngoài ra, hoạt động này cũng có tác dụng kết nối các tri thức, kinh nghiệm đã có của HS với bài học mới. Ở hoạt động này, GV có thể yêu cầu HS hát bài hát có nội dung liên quan đến bài mới hoặc chơi trò chơi liên quan đến kiến thức em đã học hay yêu cầu HS suy nghĩ về một vấn đề liên quan đến bài mới,...

Hoạt động khám phá là hoạt động xây dựng kiến thức mới, HS được trải nghiệm, tương tác để khám phá ra kiến thức của bài học. Các hoạt động học tập ở đây có thể là quan sát, thảo luận, hỏi – đáp,... GV nên ưu tiên HS khám phá kiến thức thông qua trải nghiệm bằng nhiều giác quan khác nhau từ nguồn tư liệu thực tế như: các sự vật, hiện tượng trong môi trường tự nhiên và xã hội xung quanh rồi sau đó mới đến tranh ảnh, video,...

Hoạt động thực hành là hoạt động giúp HS luyện tập, củng cố và khắc sâu hoặc mở rộng kiến thức đã học. Các hoạt động học tập có thể là trò chơi học tập, thực hành, nói, kể, vẽ, thảo luận,...

Hoạt động vận dụng là hoạt động yêu cầu HS áp dụng các kiến thức, kĩ năng đã khám phá và thực hành, luyện tập vào các tình huống tương tự và tình huống mới, vận dụng được vào cuộc sống hằng ngày của các em. Các hoạt động học tập có thể là đóng vai xử lí một tình huống trong thực tiễn, tham gia vào các dự án học tập,...

Tuy nhiên, cũng rất khó phân chia rạch ròi các bước nêu trên cũng như khó xác định hoạt động học tập nào chỉ thuộc một trong bốn bước đó. Trong dạy học, GV cần linh hoạt vận dụng để tổ chức hoạt động học tập, đảm bảo HS được trải nghiệm, tương tác một cách hiệu quả.

Mỗi bài học trong sách gồm nhiều tiết. Việc phân chia các tiết trong một bài học theo SGK chỉ mang tính chất tương đối. GV cần tùy thuộc vào tình hình thực tế của trường, lớp, học sinh cũng như các điều kiện về cơ sở vật chất của địa phương để có sự điều chỉnh cho phù hợp.